

Handling 2020 nr 185

Yttrande över motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Den av Agneta Kjaerbeck, Jörgen Fogelklou och Pernilla Börjesson väckta motionen avslås.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Daniel Bernmar (V) yrkade att motionen skulle avstyrkas samt avslag på yrkande från S den 20 maj 2020, yrkande från M, L och C den 19 augusti 2020 och yrkande från D den 17 augusti 2020.

Jessica Blixt (D) yrkade bifall till yrkande från D den 17 augusti 2020.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade i första hand att motionen skulle tillstyrkas och i andra hand bifall till yrkande från S den 20 maj 2020 och yrkande från D den 17 augusti 2020.

Jonas Attenius (S) yrkade bifall till yrkande från S den 20 maj 2020.

Ordföranden Axel Josefson (M) och Karin Pleijel (MP) yrkade bifall till yrkande från M, L och C den 19 augusti 2020 om att avstyrka motionen.

Vid omröstning i huvudvotering beträffande om motionen skulle avstyrkas mot bifall till Jonas Attenius yrkande röstade Daniel Bernmar (V), Helene Odenjung (L), Karin Pleijel (MP), Hampus Magnusson (M), Grith Fjeldmose (V), Emmyly Bönfors (C) och ordföranden Axel Josefson (M) för att motionen skulle avstyrkas.

Blerta Hoti (S), Jonas Attenius (S) och tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) röstade för bifall till Jonas Attenius yrkande.

Martin Wannholt (D), Jessica Blixt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) avstod från att rösta.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot tre att motionen skulle avstyrkas.

Blerta Hoti (S), Jonas Attenius (S) och tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Martin Wannholt (D) och Jessica Blixt (D) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Elisabet Lann (KD) antecknade följande till protokollet: Om jag hade haft rätt att rösta hade jag röstat för att motionen skulle avstyrkas.

Elisabet Lann (KD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 augusti 2020.

Representanterna från M, L, C och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 14 augusti 2020.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 18 augusti 2020.

Karin Pleijel (MP) antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 augusti 2020.

Göteborg den 19 augusti 2020
Göteborgs kommunstyrelse

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande

Miljöpartiet

2020-08-19

Ärende nr 3.6

**Yttrande angående – Motion
av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD)
och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa
språkrav för anställda inom äldreomsorgen i
Göteborgs Stad**

Det pågår mycket arbete runt om i staden, via exempelvis Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt olika stadsdelsnämnder, för att höja anställdas språkliga kompetens. Det är av stor vikt att anställda inom Göteborgs stad får tillgång till den kompetensutveckling man behöver för att kunna utföra sitt arbete på ett bra sätt. Vi ska erbjuda våra medarbetare en trygg anställning där man får det stöd man behöver och där närvarande chefer ser de anställdas behov. Detta krävs för att äldreomsorgen ska ha hög kvalitet och vara en attraktiv arbetsplats.

Vi i Miljöpartiet motsätter oss språkprov och språkrav som modell för att sälla bland arbetssökande. Vi kan inte riskera att lämpliga individer inte vågar söka arbete hos Göteborgs stad på grund av oro för att inte klara språkproven. Istället ska vi ta vara på anställda med god omvårdnadskompetens och se till att skapa utrymme i organisationen för att ska få tillgång även till extra stöttning i svenska i de fall det behövs.

Yttrande

2020-08-18

Ärende nr 3.6

Yttrande angående Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Yttrandet

Det är glädjande att vi genom vår motion har lyckats väcka S intresse för ökade språkrav. Inte bara inom äldreomsorgen, utan även inom funktionshinder, fritidshem och skola.

Dessa viktiga samhällsfunktioner borde från början aldrig ha blivit de integrationsexperiment de till stor del har fått lov att bli tack vare socialdemokraternas ogenomtänkta och oansvariga migrationspolitik.

Noterbart är att socialdemokraternas egna ledamöter i de stadsdelsnämnder som tidigare yttrat sig över sverigedemokraternas motion om språkrav ville att den skulle avslås direkt. Därför är det vuxet och bra att S nu tagit ett kliv ur sandlådan och istället har lyckats omformulera ett förslag direkt kopplat till vår grundfråga.

Som så många gånger förr visar SD Göteborg vägen till hur en slipsten ska dras – och S ledning i kommunstyrelsen visar sig kloka nog till att läsa in vårt förslag, kopiera och göra om det till sin egen politik. Bättre sent än aldrig.

Yrkande

(D)

2020-08-17

Ärende nr: 3.6

Yrkande angående – Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Bifall till motionen.
2. Bifalla till beslutspunkt 2 och 3 i yrkande från S.

I kommunstyrelsen:

1. Att bifalla yrkande från S om att *ge stadsledningskontoret i uppdrag att, i samverkan med berörd facklig organisation, ta fram en modell för hur språktester kan inkluderas som del i arbetsintervjuer och rekryteringsprover inom äldreomsorg, funktionshinderverksamhet, fritidshem och förskola. Kommunstyrelsens personalberedning ska informeras löpande under arbetet. Uppdraget ska rapporteras till kommunstyrelsen senast under mars 2021.*

Yrkandet

Det är en bra och viktig motion.

Under det tidigare rödgrönrosa styret har denna fråga inte omhändertagits vilket skapat det oönskade läge som motionen tar upp. Det är därför glädjande att S i Göteborg nu har svängt och vill skapa bättre ordning och reda i välfärden.

Vi bifaller motionens båda beslutssatser. Vi ser att S är tydligare och har konkretiserat det viktiga med att prova språktester därför bifaller vi även deras beslutats 2 och 3 i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige samt beslutats 1 i kommunstyrelsen gällande uppdraget till stadsledningskontoret.

Yttrande
Datum 2020-08-14

(M, L, C & KD)
Ärende nr: 3.6

Yttrande angående – Yrkande från S angående Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Yttrandet

God kommunikation mellan människor är A och O för en högkvalitativ välfärd. Förmågan att förstå och göra sig förstådd är inte minst en förutsättning för en trygg och säker omsorg. Språkets betydelse i äldreomsorgen kan därför inte underskattas. Så sent som förra året bekräftade [SOU 2019:20](#) att språkkunskaper hos personal inte sällan är bristfälliga. Dessutom visade en [rapport](#) från Kommunal att 73 procent av skyddsombuden ansåg att språkförbistring leder till oro bland brukarna, ökad stress hos personal samt att uppgifter i verksamheten inte blir utförda.

Göteborgs stad är medveten om de utmaningar gällande språk som finns i kommunen och har sedan en tid tillbaka arbetat för att förbättra personalens språkkunskaper. Hemtjänsten, både kommunala som privata utförare, ansvarar idag för att nyanställda medarbetare får en god introduktion. Sedan några år tillbaka så finns det även *introduktionsutbildningar* tillgängliga på stadens intranät. Kommunens hemtjänst ansvarar dessutom för att medarbetare får kontinuerlig utbildning, fortbildning och handledning samt skriftliga – generella som individuella – kompetensutvecklingsplaner för medarbetarna. Vidare så har staden tagit fram en kompetensförsörjningsplan för äldreomsorg, där fokus bland annat ligger på att medarbetarna ska behärska *yrkessvenska* och svenska.

De åtgärder som staden gjort för att förbättra medarbetarnas språkkunskaper framgår i remissvaren till den motion från Sverigedemokraterna där detta yrkande från Socialdemokraterna är lagt. Värt att nämna är att Sverigedemokraternas motion specifikt efterfrågar språktest, vilket är samma åtgärd som Socialdemokraterna specificerar i sitt yrkande. Samtliga remissinstanser avslog motionen av tidigare nämnda skäl. Med detta som bakgrund yrkar Alliansen på att Socialdemokraternas yrkande, som lär leda till mer kostsam administration och detaljstyrning, avslås.

Yrkande

(M, L, C & KD)

Datum (den dag som yrkandet
skickas in)

Ärende nr

Yrkande angående – Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Motionen avslås

Yrkandet

God kommunikation mellan människor är A och O för en högkvalitativ välfärd. Förmågan att förstå och göra sig förstådd är inte minst en förutsättning för en trygg och säker omsorg. Språkets betydelse i äldreomsorgen kan därför inte underskattas. Så sent som förra året bekräftade [SOU 2019:20](#) att språkkunskaper hos personal inte sällan är bristfälliga. Dessutom visade en [rapport](#) från Kommunal att 73 procent av skyddsombuden ansåg att språkförbistring leder till oro bland brukarna, ökad stress hos personal samt att uppgifter i verksamheten inte blir utförda.

Göteborgs stad är medveten om de utmaningar gällande språk som finns i kommunen och har sedan en tid tillbaka arbetat för att förbättra personalens språkkunskaper. Hemtjänsten, både kommunala som privata utförare, ansvarar idag för att nyanställda medarbetare får en god introduktion. Sedan några år tillbaka så finns det även *introduktionsutbildningar* tillgängliga på stadens intranät. Kommunens hemtjänst ansvarar dessutom för att medarbetare får kontinuerlig utbildning, fortbildning och handledning samt skriftliga – generella som individuella – kompetensutvecklingsplaner för medarbetarna. Vidare så har staden tagit fram en kompetensförsörjningsplan för äldreomsorg, där fokus bland annat ligger på att medarbetarna ska behärska *yrkessvenska* och svenska.

De åtgärder som staden gjort för att förbättra medarbetarnas språkkunskaper framgår i remissvaren till motionen från Sverigedemokraterna. Samtliga remissinstanser avslög motionen av tidigare nämnda skäl. Med detta som bakgrund yrkar Alliansen på avslag på Sverigedemokraternas motion.

Yrkande
2020-05-20

Socialdemokraterna

Yrkande angående motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.
2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, kommande äldre-, vård- och omsorgsnämnd, kommande nämnd för funktionsstöd, förskolenämnden och grundskolenämnden får i uppdrag att planera och genomföra språklyft som kompetenshöjande insats för identifierade anställda inom äldreomsorg, funktionshinder, fritidshem och förskola. Utbildningen ska vara förlagd till arbetstid och påbörjas under våren 2021. Språklyftet ska samverkas med berörd facklig organisation.
3. Kommande äldre-, vård- och omsorgsnämnd, kommande nämnd för funktionsstöd, grundskolenämnden och förskolenämnden får i uppdrag att, i samverkan med berörd facklig organisation, införa språktest vid nyanställning inom äldreomsorg, funktionshinder, fritidshem och förskola i enlighet med den modell som rapporteras till kommunstyrelsen senast under mars 2021.

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med berörd facklig organisation, ta fram en modell för hur språktester kan inkluderas som del i arbetsintervjuer och rekryteringsprover inom äldreomsorg, funktionshindersverksamhet, fritidshem och förskola. Kommunstyrelsens personalberedning ska informeras löpande under arbetet. Uppdraget ska rapporteras till kommunstyrelsen senast under mars 2021.

Yrkandet

Vi välkomnar att Sverigedemokraterna, sent omsider, har börjat släppa sina invanda dogmer. Partiet har i flera av sina budgetförslag velat skära ner massivt på SFI-utbildning och andra språkstödande insatser. Sverigedemokraterna stöttade dessutom tvångsprivatiseringen av hemtjänsten och det unikt långtgående marknadsexperimentet ”utmaningsrätt”, vilket får oss att kraftfullt betvivla hur genuin omtanken om äldreomsorgspersonalens arbetsmiljö och kvaliteten i välfärden verkligen är.

Men även om denna motion tyder på något sorts försök till omvändning från Sverigedemokraterna måste vi konstatera att motionärernas förslag är otillräckligt och inte träffar rätt.

Socialdemokraternas hållning är att vägen till integration går genom det svenska språket. I regeringsställning har vi infört språkplikt i socialtjänstlagen, språkplikt för nyanlända och satsat stora resurser på kommunal SFI-utbildning samt andra språkstöttande insatser. Sambandet med den aktiva arbetsmarknadspolitiken är otvetydigt; den som ska vara anställningsbar på svensk arbetsmarknad behöver kunna tala flytande svenska. Detta bör naturligtvis vara gällande även inom den kommunala välfärdssektorn. Att en viss andel av personalen inte kan tala svenska på en tillfredställande yrkesnivå vållar bekymmer för medborgare, brukare, kollegor och chefer. Detta problem har lyfts av såväl fackliga företrädare som av brukarna själva, såväl i Göteborg som i många andra kommuner. Stadens största fackförbund och landets näst största fackförbund, Kommunal, har länge krävt att alla som jobbar inom äldreomsorgen ska kunna läsa, skriva och ta instruktioner på svenska. Under hösten 2019 presenterade fackförbundet en rapport om verksamhets- och arbetsproblem med koppling till bristande språkkunskaper inom äldreomsorgen.

Rapporten pekar i samma riktning som annan erfarenhet och empiri: Bristfälliga språkkunskaper kan både leda till bristande arbetsmiljö och försämma förutsättningarna för kollegialt arbete. Felaktig uppfattning om direkta arbetsinstruktioner eller språkliga missförstånd i kontakten med utsatta brukare kan få allvarliga och oacceptabla konsekvenser - och detta särskilt i välfärdsverksamheter som innehåller intima och känsliga arbetsmoment. De ökade dokumentationskraven i offentlig sektor ställer dessutom ännu högre generella krav på personalens språkkunskap än tidigare. Medarbetare måste ges chansen till språkhöjande kompetensutveckling, brukare måste kunna lita på att kommunikation med personalen alltid förstås fullt ut och medborgare måste känna sig trygga med att staden ställer tydliga kompetenskrav inom den skattefinansierade välfärden. Situationen måste få en skyndsam, tillfredställande och permanent lösning.

Äldreomsorgen må vara särskilt utsatt, men problem i kommunikationskedjan anhöriga-brukare-personal förekommer även inom funktionshinders-, fritidshems- och förskoleverksamhet. Funktionshindersverksamheten kräver, oavsett målgrupp eller del, att personalen förmår uppfatta språkliga nyanser och andra sorters verbala signaler på ett sätt som kräver goda kunskaper i svenska. Men situationen inom fritidshem och förskola kan få särskilt graverande konsekvenser. Låga språkkunskaper inom utbildning för barn i ung ålder riskerar att gå ut över barnens språkutveckling. Ur ett integrationsperspektiv är det viktigt att fler barn till utrikesfödda deltar i fritidshem och förskola – en poäng vars själva huvudsyfte urholkas om barn med utländsk bakgrund, som redan från början är missgynnade i sin språkutveckling, omges av personal som inte talar svenska enligt den nivå som bör kunna förväntas. Inom samtliga fyra berörda områden råder personalbrist av varierande grad; en brist som förväntas tillta under det kommande årtiondet. Den pressade rekryteringssituationen innebär en risk för att personal med bristfälliga språkkunskaper anställs, trots att språkförbistringen kan utgöra ett problematiskt element på arbetsplatsen. För att garantera hög kvalitet och fungerande arbetsmiljö i välfärdens utförarled måste staden måste skärpa sina kompetenskrav, och detta särskilt i rekryteringsprocessen.

Socialdemokraterna vill därför att Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, som utgör stadens expertis i frågan om snabb och flexibel språkträning, får i uppdrag att – tillsammans med stadsdelsnämnderna, grundskolenämnden och förskolenämnden – inleda arbetet med ett kompetenshöjande språklyft för anställda inom äldreomsorgen, funktionshindersverksamheten, fritidshem och förskola. Enhetschefer och rektorer bör identifiera deltagare som är lämpliga för

utbildningsinsatser. Stadsledningskontoret tilldelas ett parallellt uppdrag om att ta fram en lämplig modell hur språktester kan inlemmas i ordinarie rekryteringsprocesser vid nyanställning. Efter fullgjort uppdrag och återredovisad modell bör godkänt språktest vara villkor för nyanställningar inom berörda verksamheter. Samtliga uppdrag ska samverkas med berörd facklig organisation. Om arbetet ej är färdigt vid omorganisationens genomförandedatum tar äldrenämnden över stadsdelsnämndernas del av språklyftet, oavsett fas i arbetet. Fullt implementerade bör dessa åtgärder leda till att arbetsmiljön förbättras, kompetensen inom staden ökar och att såväl anhöriga och vårdnadshavare som brukare och elever upplever ökad kvalitet i välfärdstjänsternas utförande.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-03-25

Diarienummer 1331/19

Handläggare

Karin Tidlund

Telefon: 031-368 46 06

E-post: karin.tidlund@stadshuset.goteborg.se

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Motionen

Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) föreslår att berörda nämnder får i uppdrag att införa rutiner i Göteborgs Stad som säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket under anställningsförfaranden inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet, samt att anställda i välfärdens verksamheter inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det.

Remissinstanser

Motionen har remitterats till nedanstående nämnder.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
SDN Angered	Avstyrker	Stadsdelsnämnden Angered översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen. Yrkande från SD bilagt till protokollet
SDN Lundby	Avstyrker	Stadsdelsnämnden Lundby översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.
SDN Västra Göteborg	Avstyrker	Stadsdelsnämnden Västra Göteborg översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen. Stadsdelsnämnden antecknar en protokollsanteckning från SD till protokollet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontoret har i detta skede inte bedömt ekonomiska aspekter av motionen. I det fall Göteborgs Stad ska ansvara för att anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det kan det innebära en kostnad för personal och vikarier.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Socialtjänstlagen och den nationella värdegrunden för äldreomsorg tydliggör att socialtjänstens omsorg om äldre personer ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Med detta avses bland annat att äldreomsorgen bör värna och respektera var och ens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning. Vården och omsorgen bör bidra till att den enskilde känner trygghet och meningsfullhet. Insatserna inom äldreomsorgen ska vara av god kvalitet och äldre personer ska få ett gott bemötande.

Bilagor

1. Motion om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad
2. Yttrande från SDN Angered
3. Yttrande från SDN Lundby
4. Yttrande från SDN Västra Göteborg

Lisbeth Nilsson

Eva Hessman

Direktör Valfärd och utbildning

Stadsdirektör

Bilaga 1

Handling 2019 nr 244

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad

Äldreomsorgen skulle förmodligen inte klara sig en dag utan invandrad arbetskraft. 2017 var mer än en fjärdedel av personalstyrkan utrikes född. En del talar god svenska, men allt för många har språkbrister. Bor man och arbetar i ett land är goda språkkunskaper oerhört viktigt. I synnerhet inom äldreomsorgen. Personalen ska förstå, brukarna ska få förstå, de anhöriga ska kunna ringa. De här kraven tycker vi Sverigedemokrater är högst rimliga.

Språkförbistring skapar inte bara praktiska problem - **liv och död kan stå på spel när språkliga missförstånd uppstår i kritiska lägen**. I dag finns det inga språkkrav alls för personal i äldreomsorgen. Så kan det inte fortsätta.

Personer som inte kan svenska arbetar idag ofta på egen hand, som inom hemtjänsten. De saknar ofta handledning eller utbildning i svenska, enligt en nyligen publicerad statlig utredning om kompetensen inom vård och omsorg (SOU 2019:20).

I Kommunals enkät till skyddsombuden uppger 73 procent att språkförbistring leder till oro bland brukarna, ökad stress hos personalen och att uppgifter inte blir utförda.

Det duger inte. Arbetsgivare måste åläggas ett språkansvar, inte minst inom hemtjänsten - och få stöd och medel så att de kan genomföra språklyft på arbetsplatsen. Det borde inte vara tillåtet att anställa en person som inte klarar språket och sedan skicka ut den stackaren ensam till brukare.

Situationen hade varit bättre ute i Omsorgs-Sverige om SFI fungerade och fler nyanlända lärde sig språket under etableringsperioden. På komvux har vårdutbildningarna byggts ut just för att möta personalbristen. Men många nyanlända kommer med glädjebetyg från oseriösa SFI-anordnare, skriver Kommunal i rapporten "Svenska språket - A och O i äldreomsorgen".¹

1

[https://www.kommunal.se/sites/default/files/attachment/svenska_spraket_a_och_o_inom_aldreomsorgen_webb .pdf](https://www.kommunal.se/sites/default/files/attachment/svenska_spraket_a_och_o_inom_aldreomsorgen_webb.pdf)

Dessutom håller inte vårdutbildningarna alltid måttet. Kursernas omfång och upplägg kan skilja sig åt rejält mellan utförare. Undersköterskeutbildningen på komvux är, till skillnad från gymnasieutbildningen, inte sammanhållna utan ges kursvis, påpekar Kommunal. Och det går att strunta i kurser och ändå bli behörig.

Det är inte bara Kommunal som kritiserar kvaliteten. ”Vissa utbildare till och med bedriver utbildningen med material på elevens hemspråk för att få dem godkända”, står det i en statlig utredning om kompetens i vården. Det finns exempel på hur språkbrister kan orsaka rena kränkningar och även leda till livsfarliga situationer för äldre. Inspektionen för vård och omsorg, IVO, anser att språkbrister är en risk inom omsorgen:²

Föga förvånande klagar många kommuner idag över att nyanlända som har gått vårdutbildningar i Sverige varken klarar språket eller har tillräckliga yrkeskunskaper.

Förslag på Beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta:

-**Att:** berörda nämnder får i uppdrag att införa rutiner i Göteborgs Stad som säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket under anställningsförfaranden inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet.

- **Att:** anställda i välfärdens verksamheter inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det.

Agneta Kjaerbeck (SD)

Jörgen Fogelklou (SD)

Pernilla Börjesson (SD)

²

https://www.regeringen.se/499507/contentassets/e38875e2c15f4bdc8e10e2a15b177949/starkt-kompetens-i-var-d-och-omsorg-sou-2019_20.pdf

SDN Angered

Sammanträdesdatum 2020-03-23

§ 115 Dnr N131-0425/19

Yttrande över motion om språkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen

Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) föreslår i en motion att språkrav ska införas i samband med anställningar inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad.

Beslut

1. Stadsdelsnämnden Angered avstyrker motionen angående språkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen.
2. Stadsdelsnämnden Angered översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden Angered förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Handlingar

Tjänsteutlåtande den 3 mars 2020

Yrkande från Sverigedemokraterna, bilaga 1 till protokollet

Yrkanden

Pernilla Börjesson (SD) yrkar att stadsdelsnämnden ska tillstyrka motionen (bilaga 1).

Joakim Hagberg (S) yrkar att stadsdelsnämnden ska avstyrka motionen.

Gunnar Barrvik (D) yrkar att stadsdelsnämnden ska avstyrka motionen.

Andre vice ordförande Yvonne Palm (V) yrkar att stadsdelsnämnden ska avstyrka motionen.

Ordföranden Johan Fält (M) yrkar att stadsdelsnämnden ska avstyrka motionen med anledning av att frågan redan är hanterad. Vidare yrkar ordföranden att stadsdelsnämnden ska översända tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att stadsdelsnämnden beslutar att avstyrka motionen.

Ordföranden finner därefter att stadsdelen beslutar att översända tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation

Pernilla Börjesson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Justering

Omedelbar justering

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-03-23

Vid protokollet

Sekreterare

Johanna Andersson

Ordförande

Johan Fält (M)

Justerare

Yvonne Palm (V)

Protokollsutdragets riktighet intygas:

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2020-03-03
Diarienummer N131-0425/19

Handläggare
Anna Hildesson
Telefon: 031-3652417
E-post: anna.hildesson@angered.goteborg.se

Yttrande över motion angående språkkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

4. Stadsdelsnämnden Angered tar inte ställning till motionen angående språkkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen.
5. Stadsdelsnämnden Angered översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.
6. Stadsdelsnämnden Angered förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) föreslår i en motion att språkkrav ska införas i samband med anställningar inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Samverkan i lokal samverksgrupp den 12 mars 2020.

Bilaga

1. Motion angående språkkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen

Ärendet

Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) föreslår i en motion att språkkrav ska införas i samband med anställningar inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad. Motionen har översänts till stadsdelsnämnden Angered, stadsdelsnämnden Lundby och stadsdelsnämnden Västra Göteborg för yttrande. Stadsdelsnämnden ska yttra sig över motionen senast den 26 mars 2020.

Beskrivning av ärendet

Enligt motionen var mer än en fjärdedel av personalstyrkan inom äldreomsorgen utrikes född år 2017. En del talar god svenska, men allt för många har språkbrister. Vidare framgår av motionen att personer som inte kan svenska arbetar idag ofta på egen hand. De saknar ofta handledning eller utbildning i svenska, enligt en nyligen publicerad statlig utredning om kompetensen inom vård och omsorg (SOU 2019:20). Enligt motionen ska arbetsgivare åläggas ett språkansvar, inte minst inom hemtjänsten, och få stöd och medel så att de kan genomföra språklyft på arbetsplatsen.

Enligt motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att: berörda nämnder får i uppdrag att införa rutiner i Göteborgs Stad som säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket under anställningsförfaranden inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet.
- Att: anställda i välfärdens verksamheter inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det.

Förvaltningens bedömning

I kravspecifikation för kommunal hemtjänst och i förfrågningsunderlaget för privata utförare framgår att samtliga medarbetare ska behärska svenska språket i tal och skrift. Det innebär kunskaper i svenska motsvarande lägst årskurs nio eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Göteborgs Stads hemtjänst och privata utförare ansvarar för att nyanställda medarbetare får introduktion och ska ha skriftlig rutin för introduktion av nyanställda. Göteborgs Stads hemtjänst ansvarar dessutom för att medarbetarna kontinuerligt får utbildning, fortbildning och handledning. Göteborgs Stads hemtjänst ska ha skriftliga generella och individuella kompetensutvecklingsplaner för medarbetarna.

Göteborgs Stad har 2019 tagit fram en kompetensförsörjningsplan för äldreomsorgen som prioriterat utvecklingsfrågor med tillhörande prioriterade aktiviteter. Ett av dessa områden är att kommunicera på ”yrkessvenska” och svenska. Aktiviteter kopplade till detta område har varit utbildningssatsning för målgruppen.

På Göteborgs Stads intranät finns introduktionsutbildningar riktade till personal inom hemtjänsten och på äldreboenden. Hemtjänstens introduktionsutbildning har funnits sedan maj 2015 och introduktionsutbildning för äldreboenden sedan juni 2016. Dessa görs på webben med mobil, läsplatta eller dator. Utbildningen är uppdelad i olika kapitel och efter varje kapitel finns testfrågor och ordlista.

Stadsdelsförvaltningen Angered

Anna Hildesson
Sektorschef äldreomsorg samt hälso- och sjukvård

Rickard Vidlund

Stadsdelsdirektör

Yrkande

Angående Yttrande över motion angående språkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen.

Att Stadsdelsnämnden Angered tillstyrker motionen i sin helhet.

Det må finnas språkrav men i många fall verkar detta förbises. Flertalet om inte alla stadsdelar har svårt med rekrytering till äldreomsorgen (t.ex. hemtjänst och särskilt boende) och andra omsorgsyren, vilket kanske gör att trösklarna till anställning sänks. Men språkkunskaperna i svenska är något av de viktigaste förkunskaperna när du ska vårda en annan människa. Det finns stora språkbarriärer bland våra anställda i äldreomsorgen i Göteborgs stad och vi får inte förringa detta. Det kan leda till felbehandling, utebliven överrapportering samt brukaren/kunden/patientens säkerhet sätts i spel.

Självklart är det positivt om en anställd kan fler än ett språk då våra brukare/kunder/patienter inte alltid har svenska som modersmål. Vi bör dock inte glömma bort att all kommunikation mellan medarbetare, chefer, annan vårdinstans, myndigheter, socialtjänst samt biståndshandläggare skall föras på svenska.

I tjänsteutlåtandet från SDF Angered skriver Anna Hildesson, Sektorschef för äldreomsorg samt hälso- och sjukvård, och Rickard Vidlund, Stadsdelsdirektör:

” I kravspecifikation för kommunal hemtjänst och i förfrågningsunderlaget för privata utförare framgår att samtliga medarbetare ska behärska svenska språket i tal och skrift. Det innebär kunskaper i svenska motsvarande lägst årskurs nio eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå. ”

Bör vi med det och den brist i hemtjänsten som vi känner till höja kraven? Är kraven desamma i alla stadsdelar?

Det är av största betydelse att införa språkrav för att säkerställa att instruktioner exempelvis omvårdnad, medicindelegering som ges av annan vårdpersonal efterlevs och att patientsäkerheten samt vårdkvaliteten för våra äldre kan säkerställas.

Sverigedemokraterna står bakom motionen i sin helhet.

SDN Lundby

Sammanträdesdatum 2020-03-17

Svar på remiss - Motion (SD) angående språkkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen

§ 68, N139-0775/19

Ärendet

Svar på remiss gällande en motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad har översänts till stadsdelsnämnden Lundby för yttrande. Remissen ska vara besvarad senast 2020-03-26.

Handling

Tjänsteutlåtande i rubricerat ärende daterat 2020-01-23

Yrkande

Håkan Hallengren (S) och Simona Mohamsson (L) yrkar bifall till tjänsteutlåtandets förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordförande Åke Björk (M) ställer proposition på yrkandet och finner att tjänsteutlåtandet har bifallits.

Beslut

1. Stadsdelsnämnden i Lundby avstyrker motion angående språkkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen (SLK dnr 1331/19).
2. Stadsdelsnämnden Lundby översänder tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som eget yttrande i ärendet.

Reservation

Krista Femrell reserverar sig mot beslut till förmån för bifall till motionen.

Expedieras

Ärendet expedieras till stadsledningskontoret.

Dag för justering

2020-03-23

Vid protokollet

Sekreterare

Maria Berntsson

Ordförande

Åke Björk

Justerande

Sara Lindalen

Svar på remiss – Motion (SD) angående språkkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

I Lundby stadsdelsnämnd:

3. Stadsdelsnämnden i Lundby avstyrker motion angående språkkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen (SLK dnr 1331/19).
4. Stadsdelsnämnden Lundby översänder tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som eget yttrande i ärendet.

Sammanfattning

Ärendet gäller remissyttrande över motion av Sverigedemokraterna angående språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad. Motionärerna föreslår:

- Att berörda nämnder får i uppdrag att införa rutiner i Göteborgs Stad som säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket under anställningsförfaranden inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet.
- Att: anställda i välfärdens verksamheter inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det.

I kravspecifikation för kommunal hemtjänst och i förfrågningsunderlaget för privata utförare finns krav på att medarbetare ska behärska svenska språket. Inom ramen för stadens gemensamma kompetensförsörjningsplan har det under 2019 skett en satsning på språkutbildning. Utifrån ovanstående beskriva åtgärder, rutiner och arbetssätt bedömer förvaltningen att motionärernas förslag är omhändertagna och ingår i det kontinuerliga arbetet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen ser inte att ärendet har någon påverkan på barns rättigheter utifrån barnkonventionen.

Samverkan

Information har skett i förvaltningsgemensam samverkansgrupp 2020-03-12.

Information har skett i lokal samverkansgrupp 2020-03-09.

Information har skett i Pensionärsråd 2020-03-10.

Expedieras

Ärendet expedieras till Stadsledningskontoret.

Bilagor

1. Remiss - motion (SD) angående språkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen (SLK dnr 1331/19)

Ärendet

Svar på remiss gällande en motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad har översänts till stadsdelsnämnden Lundby för yttrande.

Remissen ska vara besvarad senast 2020-03-26.

Beskrivning av ärendet

Motion om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad har översänts till stadsdelsnämnden Lundby för yttrande. Remissen ska vara besvarad senast 2020-03-26.

Enligt motionen föreslås Kommunfullmäktige besluta:

-Att: berörda nämnder får i uppdrag att införa rutiner i Göteborgs Stad som säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket under anställningsförfaranden inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet.

- Att: anställda i välfärdens verksamheter inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det.

Förvaltningens bedömning

I kravspecifikation för kommunal hemtjänst och i förfrågningsunderlaget för privata utförare framgår att samtliga medarbetare ska behärska svenska språket i tal och skrift.

Det innebär kunskaper i svenska motsvarande lägst årskurs nio eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Göteborgs Stads hemtjänst och privata utförare ansvarar för att nyanställda medarbetare får introduktion och ska ha skriftlig rutin för introduktion av nyanställda. Göteborgs Stads hemtjänst ansvarar dessutom för att medarbetarna kontinuerligt får utbildning, fortbildning och handledning. Göteborgs Stads hemtjänst ska ha skriftliga generella och individuella kompetensutvecklingsplaner för medarbetarna.

Göteborgs stad tar årligen fram en kompetensförsörjningsplan för äldreomsorg som prioriterar utvecklingsfrågor med tillhörande prioriterade aktiviteter. I planen för 2019 var en prioriterad utvecklingsfråga att kommunicera på ”yrkessvenska” och svenska.

Utbildningsinsats genomfördes enligt kompetensförsörjningsplanen.

På stadens intranät, tillgängligt för personalen, finns introduktionsutbildningar riktade till medarbetare inom hemtjänst och äldreboende. Introduktionsutbildning har funnits för hemtjänsten sedan 2015-05-28 och för äldreboende sedan den 2016-06-07. Dessa görs på webben med mobil, läsplatta eller dator. Utbildningen är uppdelad i olika kapitel och efter varje kapitel finns testfrågor och ordlista.

Utifrån ovanstående beskrivna åtgärder, rutiner och arbetssätt bedömer förvaltningen att motionärernas förslag är omhändertagna och ingår i det kontinuerliga arbetet.

Stadsdelsförvaltning Lundby

Kristina Lindfors

Stadsdelsdirektör

Katarina Meuller

Sektorschef

SDN Västra Göteborg

Sammanträdesdatum 2020-02-25

Yttrande över motion angående språkkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen

§ 51, N137-0538/19

Beslut

1. Stadsdelsnämnden avstyrker motion angående språkkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden antecknar en protokollsanteckning från SD till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

SDN Västra Göteborg har fått tillfälle att yttra sig över en motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad. Utifrån de i förvaltningens tjänsteutlåtande beskrivna åtgärder, rutiner och arbetssätt bedömer förvaltningen att de, av remisställaren, påtalade behoven redan är omhändertagna och under utveckling. Förvaltningen föreslår därför att stadsdelsnämnden ska avstyrka remissen.

Handling

Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 februari 2020.

Protokollsanteckning

Företrädarna för SD antecknar följande till protokollet:

Med hänvisning till "Motion angående språkkrav i samband med anställningar inom äldreomsorgen" tycker vi Sverigedemokrater att det är av största betydelse att införa språkkrav för att säkerställa att instruktioner exempelvis omvårdnad, medicindelegering som ges av annan vårdpersonal efterlevs och att patientsäkerheten samt vårdkvaliteten för våra äldre kan säkerställas.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-03-11

Vid protokollet

Sekreterare

Niklas Hall

Ordförande

Henrik Sjöstrand (M)

Justerande

Jennie Wadén (V)

SDF Västra Göteborg

Tjänsteutlåtande

Svar på motion angående språkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

I SDN Västra Göteborg:

1. Stadsdelsnämnden avstyrker motion angående språkrav i samband med anställning inom äldreomsorgen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

SDN Västra Göteborg har fått tillfälle att yttra sig över en motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad.

Utifrån de i detta tjänsteutlåtande beskrivna åtgärder, rutiner och arbetssätt bedömer förvaltningen att de, av remisställaren, påtalade behoven redan är omhändertagna och under utveckling. Förvaltningen föreslår därför att remissen avslås.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Information på FSG den 18 februari 2020.

Bilagor

2. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad, Handling 2019 nr 244 (SLK dnr 1331/19)

Ärendet

En motion av Agneta Kjaerbeck (SD), Jörgen Fogelklou (SD) och Pernilla Börjesson (SD) om att säkerställa språkkrav för anställda inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad, har översänts till SDN Angered, SDN Lundby och SDN Västra Göteborg för yttrande. Remissen ska vara besvarad senast den 26 mars 2020.

Beskrivning av ärendet

Enligt remissen var, ”2017 mer än en fjärdedel av personalstyrkan utrikes född. En del talar god svenska, men allt för många har språkbrister. Personer som inte kan svenska arbetar idag ofta på egen hand. De saknar ofta handledning eller utbildning i svenska, enligt en nyligen publicerad statlig utredning om kompetensen inom vård och omsorg (SOU 2019:20).” Enligt remisställaren ska arbetsgivare åläggas ett språkansvar, inte minst inom hemtjänsten - och få stöd och medel så att de kan genomföra språklyft på arbetsplatsen.

Enligt remissen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

- berörda nämnder får i uppdrag att införa rutiner i Göteborgs Stad som säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket under anställningsförfaranden inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet.
- anställda i välfärdens verksamheter inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad som behöver förbättra sin svenska ska få hjälp att göra det.”

Förvaltningens bedömning

I kravspecifikation för kommunal hemtjänst och i förfrågningsunderlaget för privata utförare framgår att samtliga medarbetare ska behärska svenska språket i tal och skrift. Det innebär kunskaper i svenska motsvarande lägst årskurs nio eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Göteborgs Stads hemtjänst och privata utförare ansvarar för att nyanställda medarbetare får introduktion och ska ha skriftlig rutin för introduktion av nyanställda. Göteborgs Stads hemtjänst ansvarar dessutom för att medarbetarna kontinuerligt får utbildning, fortbildning och handledning. Göteborgs Stads hemtjänst ska ha skriftliga generella och individuella kompetensutvecklingsplaner för medarbetarna.

Göteborgs stad har, 2019, tagit fram en kompetensförsörjningsplan för äldreomsorg som prioriterat utvecklingsfrågor med tillhörande prioriterade aktiviteter. Ett av dessa områden är att kommunicera på ”yrkessvenska” och svenska. Aktiviteter kopplade till detta område har varit utbildningssatsning för målgruppen.

På Personalingången finns introduktionsutbildningar riktade till Hemtjänsten och Äldreboende. Hemtjänstens introduktionsutbildning har funnits sedan 28:e maj 2015 och Äldreboende sedan den 7:e juni 2016. Dessa görs på webben med mobil, läsplatta eller dator. Utbildningen är uppdelad i olika kapitel och efter varje kapitel finns testfrågor och ordlista.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Christina Alvelin
Stadsdelsdirektör

Annelie Snis
Sektorschef